

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК і МІНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 13
(7455)
АУТОРАК
2
ЛЮТАГА
1943 г.

I. ПАСПЯХОВАЕ НАСТУПЛЕННЕ НАШЫХ ВОЙСК НА ЗАХАД АД ВАРОНЕЖА

На-днях нашы войскі, якія размешчаны на заход ад Варонежа, перайшлі ў наступленне супроць нямецка-фашистскіх войск. Наступленне началося з трох напрамкаў: з поўначы, з усходу і з поўдня. Праваўшы добра ўмацаваную абарону праціўніка працягласцю ў 70 кілометраў і прадаўжаючы разіваць наступленне, нашы войскі за тры дні напружаных баёў прасунуліся наперад на 40—50 кілометраў. Нашымі войскамі занята больш 200 насяльных пунктаў, у тым ліку горад і вялікі чыгуначны вузел КАСТОРНАЕ, раённыя цэнтры — ВОЛАВА, ГАЛАСНОУКА, ЗЕМЛЯНСК, ГРЭМЯЧЕ, ХАХОЛ, раённыя цэнтры і чыгуначныя станцыі ГАРШЭЧНАЕ, ЛАЧЫНАВА, СЕМІЛУКІ, чыгуначныя станцыі — ЛАТНАЯ, КУРБАТАВА, ПРАКУРАВА, НАБЕРАЖНАЕ.

Паспяхова ажыццяўшы канцэнтрыйны ўдары ў агульным напрамку на КАСТОРНАЕ, нашы войскі адрезалі шляхі адходу нямецка-фашистскіх войск на заход.

У ходзе наступлення нашых войск разгромлены 383, 82, 340, 377, 323, 57 і 68 пяхотныя дывізіі немцаў, полк 45 пяхотной дывізіі і полк 299 пяхотной дывізіі. Рэшткі гэтых злу-

чэніёў і часцей шчыльным кальцом акружаны і знішчаюцца нашымі войскамі ў раёне на ўсход ад КАСТОРНАЕ.

За тры дні баёў узята ў палон звыш 14.000 нямецкіх салдат і афіцэраў.

За гэты-ж час, па далёка наядоўных даных, нашымі войскамі ўзяты наступныя трафеі: танкаў — 107, гармат рознага калібра — 340, кулямётаваў — 264, вінтовак — 8.000, радыёстанцый — 40, аўтамашын — 1.217, матацыклаў — 307, чыгуначных эшалонаў з ваеннымі грузамі — 24, складаў з боепрыпасамі, узбраеннем і харчаваннем — 36.

За тры дні баёў праціўнік страціў толькі забітымі да 12.000 салдат і афіцэраў.

Прапоры абароны праціўніка ажыццёўлен сіламі войск генерал-лейтэнанта тав. РЭЙТЭРА М. А. і генерал-палкоўніка тав. ГОЛІКАВА Ф. І.

У баях вызначыліся войскі генерал-маёра тав. ПУХАВА Н. П., генерал-лейтэнанта тав. ЧЫБІСАВА Н. Е., генерал-лейтэнанта тав. МАСКАЛЕНКА К. С., генерал-маёра тав. ЧЭРНЯХОУСКАГА І. Д. і танкавыя злучэнні генерал-маёра тав. ГЛУХАВА М. І. і генерал-маёра танкавых войск тав. КРАЎЧАНКА А. Г.

II. НАШЫ ВОЙСКІ ЗАНЯЛІ ГАРАДЫ НОВЫ ОСКОЛ, КРАПОТКІН

1) 29 студзеня войскі ВАРОНЕЖСКАГА фронта, у выніку рашучай атакі, авалодалі горадам і вялікай чыгуначнай станцыяй НОВЫ ОСКОЛ.

Поўнасцю завершана зішчэнне і запалонванне альпійскага корпуса італьянцаў. Узята дадаткова ў палон 11.000 італьянскіх салдат і афіцэраў, у тым ліку камандзіры дывізій генералы Умерці, Бацісці і Паскаліні.

сумесна з іх штабамі. Такім чынам, колькасць палонных, узятых на гэтым участку Варонежскага фронта, да канца 28 студзеня дайшла да 86.000 салдат і афіцэраў.

2) Войскі ПАУНОЧНА-КАУКАЗСКАГА фронта, пасля ўпорных баёў, авалодалі горадам і вялікім чыгуначным вузлом КРАПОТКІН.

СОВІНФОРМБЮРО.

НАШЫ ВОЙСКІ ЗАНЯЛІ ГАРАДЫ ТІХАРЭЦК і МАЙКОП

30 студзеня войскі ПАУНОЧНА-КАУКАЗСКАГА фронта, у выніку рашучай атакі, авалодалі горадам і вялікім чыгуначным вузлом ТІХАРЭЦК. Першымі ў горад МАЙКОП увайшлі падраздзяленні 23 стралковага палка пад камандаваннем падпалкоўніка ЧЭНКА І. А.

Войскі ЗАКАУКАЗСКАГА фронта авалодалі горадам МАЙКОП. Першымі ў горад МАЙКОП увайшлі падраздзяленні 23 стралковага палка пад камандаваннем падпалкоўніка КАЗАК П. К.

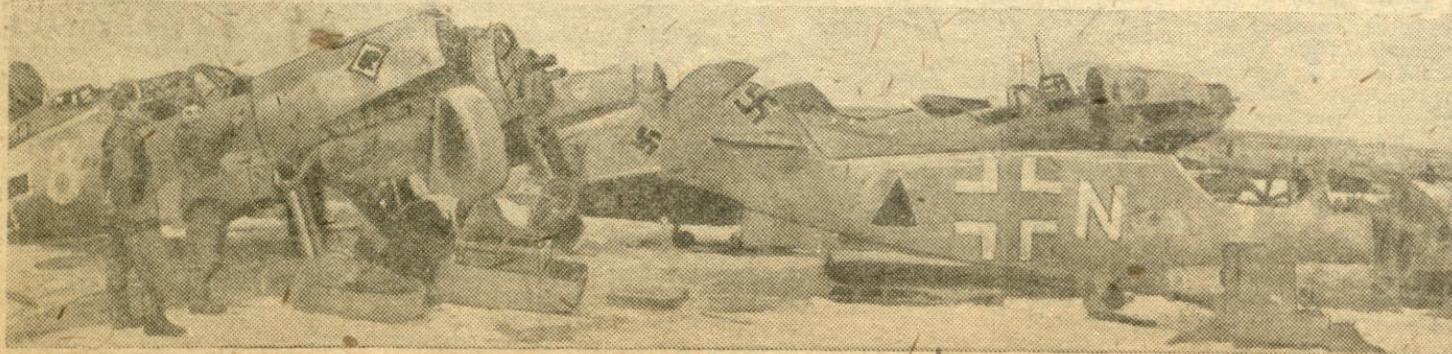
СОВІНФОРМБЮРО.

У АПОШНЮЮ ГАДЗІНУ

Нашы войскі занялі горад Сватава

Нашы войскі, у выніку імклівой атакі, авалодалі горадам і вялікай чыгуначнай станцыяй СВАТАВА.

СОВІНФОРМБЮРО.

Дзеючая Армія (Данскі фронт). На здымку: Нямецкія самалёты, падбитыя нашымі лётчыкамі і зняццыкамі.

Чырвоная Армія ліквідавала групу нямецка-фашистскіх войск, акружаных на заход ад цэнтральнай часткі Сталінграда. Узяты ў палон 16 варожых генералаў. Знішчана больш 100.000 і захоплена ў палон 46.000 нямецкіх салдат і афіцэраў. Захоплены багатыя трафеі.

НАШЫ ВОЙСКІ ЗАКОНЧЫЛІ ЛІКВІДАЦЫЮ ГРУПЫ НЯМЕЦКА-ФАШЫСЦКІХ ВОЙСК, АКРУЖАНЫХ НА ЗАХАД АД ЦЭНТРАЛЬНАЙ ЧАСТКІ СТАЛІНГРАДА

Войскі ДАНСКОГА фронта ў баях 27—31 студзеня закончылі ліквідацыю групы нямецка-фашистскіх войск, акружаных на заход ад цэнтральнай часткі Сталінграда.

У ходзе баёў; а таксама паказанымі захопленых у палон нямецкіх генералаў устаноўлена, што да 23 лістапада 1942 года пад Сталінградам было акружана па меншай меры 330 тысяч войск праціўніка, калі лічыць таксама тылавыя, будаўнічыя і паліцэйскія часці, а не 220 тысяч, як паведамлялася аб гэтым раней.

Як вядома, нямецкія войскі, акружаныя пад Сталінградам, з 23 лістапада па 10 студзеня ад нашага артылерыйскага агня, сістэматычных бамбардыровак з паветра, ад атак нашых наземных войск, а таксама ад голаду, марозаў і хвароб страсці да 140 тысяч чалавек. Такім чынам, да моманту генеральнага наступлення наших войск — да 10 студзеня 1943 года акружаныя пад Сталінградам нямецкія войскі налічвалі разам з часцямі ўзмацнення, будаўнічай арганізацыяй Тодта, з паліцэйскімі часцямі, армейскімі і карпуснымі тыдамі — да 190.000 салдат і афіцэраў.

Гэты разлік пацвердзіў запалоненыя выконваючыя абавязкі генерал-квартырмейстра палкоўнік фон КУЛОУСКІ, камандзір 524 пяхотнага палка 297 пяхотнай дывізіі палкоўнік ВІЛЬГЕЛЬМ ПІКЕЛЬ; камандзір 297 артылерыйскага палка палкоўнік ГЕНРЫХ ФОХТ, камандзір 132 пяхотнага палка 44 пяхотнай дывізіі палкоўнік ВЕГЕМАН, камандзір 29 мотапяхотнага палка БОЛЬЕ СІГУРТ, начальнік штаба 4-га армейскага корпуса палкоўнік КРОМЕ, начальнік штаба 295 пяхотнай дывізіі палкоўнік ДЗІСЕЛЬ, камандзір 91 палка 20 пяхотнай дывізіі румын палкоўнік ПАПЕСКУ і многія іншыя.

Апрача таго, захоплены штабы 14 танкавага корпуса, 3-й мотадывізіі, 297, 376 нямецкіх і 20 румынскай пяхотных дывізій, 44, 83, 132, 297, 523, 524, 534, 535, 536 пяхотных палкоў, 39 і 40 артылерыйскіх палкоў, 549 армейскага палка сувязі і штаб армейскага сапёрнага батальёна.

За час генеральнага наступлення супроць акружаных часцей праціўніка з 10 па 30 студзеня совецкімі войскамі, па наядоўных даных, знішчана больш 100.000 нямецкіх салдат і афіцэраў.

За гэты-ж час нашымі войскамі ўзяты наступныя трафеі: самалётаў — 744, танкаў — 1.517, гармат — 6.523, мінамётаў — 1.421, кулямётаў — 7.489, вінтовак — 76.887, аўтамашын — 60.454, матацыклаў — 7.341, цягачоў, трактараў і транспарцёраў — 470, парашутаў — 5.700, радыёстанцый — 304, бронепаяздоў — 3, вагонаў — 575, паравозаў — 48, складаў з боепрыпасамі і ўзбраеннем — 229 і вялікай колькасць іншай ваенай маёмасці.

СОВІНФОРМБЮРО.

ЗЛАЧЫНЦЫ СУДА НЕ МІНУЦЬ

ЯКУБ КОЛАС
Народны паэт Беларусі

Чорная пошасць, нямецкая чума, як злойкасны лішай, папаўла амаль па ўсёй Еўропе. Голад, кроў, пажары, астрогі, канцэнтрацыйныя лагеры, здзекі і няволя ідуць следам за ёю. Гора, слёзы, сроцтва, разбурэнне і галечу нясе нямецкая арда мірнаму насељніцтву занявленых краін. Грабяжы і гвалт чыніць расцугленыя банды разбойнікаў. Пустэлі і спусташэнне пакідаюць за сабою гітлерераўскія вандалы. Гінуць бібліятэкі, музеі, школы, гісторычныя помнікі, культурныя здабыткі, сабраныя дбавльгі рукамі цэлых пакаленняў. Як паросная свіння ў свой бярлог, сцягвае фашысцкая даўбешка, Гітлер, у сваю смярдзюючую нямецкую казарму чужое добро, нағраблене і накрадзене ў акупіраваных землях.

Гэты тупы нямецкі свінья і яго прыяцель, гарыла Мусаліні, змайстраваў вось Рым — Берлін, прыладзіў сваю скрыпчу юнуюмажку і пусціў ў разбойніцкую дарогу. Яны, два зладзюгі з цёмнай пячоры, марылі з трывумфам пракаціць на сваёй юноймажке па ўсім свеце, калесамі перадушыць малыя і вялікія народы, пазбавіць іх волі і незалежнасці і на іх руінах і папялішчах завесці свой грабежніцкі «новы парадак», пры якім «вышэйшая, арыйская раса» будзе панаўца, а ўсе іншыя народы слугаваць ёй, працаўца на яе.

Але язда на іржавай юноймажке Рым — Берлін аказаўлася не такою трывумфальнай, як аб гэтым марылі яе майстры, і сама юноймажка ператварылася ў пагнуты, аблезлы шарабан.

Яна ледзь-ледзь клыгае, коціца на адным коле і букасует канцом восі па гарачых пясках Паўночнай Афрыкі. Замест Абісініі і афрыканскіх калоній тоўстарылы Мусаліні, які марыў аб цэзарскіх лаўрах, які пазаганяў у палон сотні тысяч сваіх ваякаў, біты ў Грэцыі і Албаніі, а зараз і ў Сербіі, астаўся з асмеланай гулой.

Міжземнае мора, якое ён пыхліва лічыў сваёю ўласнасцю, пагражае затапіць фальшивую цэзарскую тушу. Туга прыходзіца «дучэ», выкінутаму з калымажкі, і бегае ён, як кот з падсмеленым хвастом, шукаючы прытулку ад чатырохтонных англійскіх бомб. «Непераможны» Ромель, якога вар'ят Гітлер адараў юном фельдмаршала, задаў з Егіпта такога драла, што нават выдатны брытанскія спартсмены з цяжкасцю даганяюць яго. Буксует юноймажка Рым — Берлін, вось яе гнецца, асядае, шворан буйтаецца, гатовы ў кожную хвіліну выскакаць з свайго гнязда.

Ад непамернай натугі трапіць і рвеца юноймажкі цмок. Яго д'ябальская машина крыві і разбурэнне пачынае разваливацца пад маґутнымі ўдарамі Чырвонай Арміі. Прыволжская і данскія стэпы і цесныя даліны Каўказскага прадгор'я сталі сягніннямагіламі соцені тысяч фрыцаў.

На снежных прадгор'ях Каўказа, на роўніцах прыволжскіх стэпаў, на прасторах старожытнага рускага Дона адбываецца зараз грозды, непадкупны суд гісторык над гітлерераўскай Германіі і яе «новага парадку»!

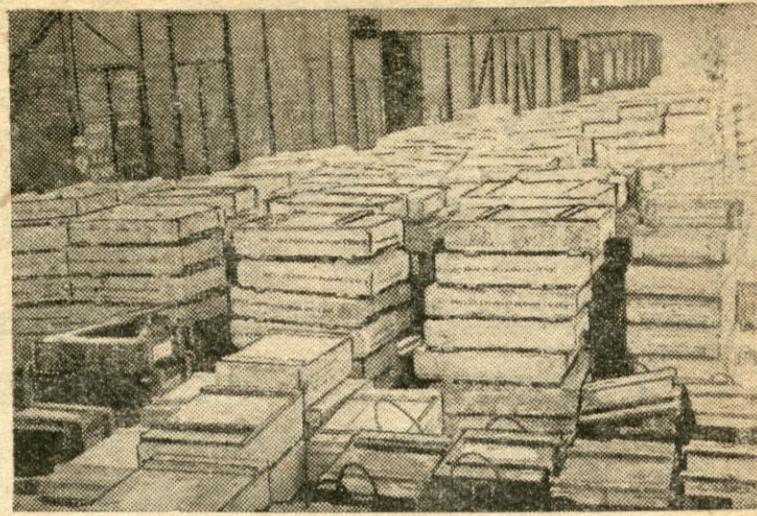
Ні гісторыя, ні людзі не даруюць ім гэтага. Рана ці позна, а суд над злачынцамі прыдзе. Грэзныя крокі яго няўнікнёнае надыходу ўжо чуюць юноймажкі канаводы. І не толькі яны. Яго чуюць юноймажкі каралі трэстаў, што выжымаюць апошнія сокі з сагнаных у юноймажкую катаргу рабочых; яго чуюць юноймажкі кулакі, што нажываюць сабе добро кастлявымі рукамі юновінкаў і ня-

вольніц, прывезеных з Беларусі, Украіны, Польшчы, яго чуюць і юноймажкі патастукахі-грэтхены, што падбіваюць сваіх фрыцаў прысылаць ім нағраблене ў совецкіх людзей дабро і што не грабуюць нават акрываўленым адзеннем забітых фрыцамі нашых дзяцей.

Набліжэнне суднага дня адчуваюць і тыя здраднікі-іуды, што прадаліся Гітлеру за пару сребранікаў. Няхай шалее і вар'яць юноймажкі лодад, няхай не здаюцца і гінуць яго гарнізоны ў абложаных паселішчах — рука пагібелі занесена над імі.

Браты і сёстры, і вы, воіны-помнікі! Злачынцы баяца суда народу. Яны будаюць рабіць усе намаганні, каб адхіліць час расплаты. Ад нас залежыць наблізіць гэты час над разбойнікамі, якія ператварылі ў пустэлі нашы землі, гарады і сёлы. Аддамо-ж усе свае сілы, усю нашу юношу, усё намаганне на дапамогу Чырвонай Армії, на вынішчэнне гадаў, упоўзших у наш дом. Няхай намі кіруе адна думка, адно імкненне — біць, вынішчыць усімі способамі грабежнікаў, покі ніводнага з іх не астанецца на нашай зямлі. Нехай новы 1943 год стане годам ганебнай смерці гітлерераўскай Германіі і яе «новага парадку»!

Зычу вам, браці, зычу ад сэрца Пазбыць вам крывавы палон, Выкінуць пеіну і людажэрца, Прастмердлага фюрэра вон; Вымасціць гоні трупамі фрыцаў, Угноіць іх мясам пяскі, Кубэ Вільгельма, каты, тупіцу, Як гада, парваць на кускі. Здраднікаў змесці бруднай мятою, Павесіць прадажных пісак, Лютых баронаў з чэляддзю злою На прывязь узяць, як сабак.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. Склад боепрыпасаў ворага, захоплены нашымі наступаючымі войскамі.

АГОРНУТЫЯ СТАЛІНСКІМІ КЛОПАТАМІ

Паблізу чыгуначнай станцыі, ля самага лесу высіцца прыгожы будынак з утульнай верандай. Навокал дома і ў самым будынку заўсёды шумна і весела. Тут жывуць дзеці эвакуіраванага з Мінска дзіцячага сада скурзавода «Большэвік». Дзеці страпілі бацькоў яшчэ ў пачатку вайны. Але совецкая дзяржава паклапацілася аб лёс маленьких грамадзян: у цяжкі для раздымі час яны былі выратаваны ад крывавых лап фашистаў і вывезены ў совецкі тыл, дзе агорнуты клопатамі любімага бацькі таварыша Сталіна.

Усе рэбяты адзеты ў новыя пальто, валенкі, бацінкі, да якіх маюцца і галоши, забяспечаныя бялізнай і ўсім неабходным. Харчуюцца яны добра. За час свайго прабывания ў дзіцячым садзе дзеці падраслі, узмужнелі. Сярод 35-ці дзяцей, якія пайшлі ў школу, многа выдатнікі вучобы.

Новы год дзеці сустэрэлі гулянінлемя ля ёлкі, такі-жа прыгожай, аздобленай падарункамі, як і ў Беларусі да прыходу немцаў. Колкі тут было радасці і вяселля! Усе скакалі, спявалі.

Маці-радзіма паклапацілася, каб наши дзеці не адчуваюць бядот і жахаў зацягнай фашистамі вайны.

М. КОЦІНА.

Горкаўская областъ.

ХРОНІКА

У АКУПІРАВАНІЙ БЕЛАРУСІ

За калючым дротам. На тэрыторыі Крычаўскага цементнага завода гітлерераў ўтварылі канцэнтрацыйны лагер, у якім падмошнай аховай, за калючым дротам знаходзіцца больш 15 тысяч мясцовых жыхараў і палонных чырвонаармейцаў. Людзі, якія трапілі ў гэта страшнінае пекла, падобны да шкілетаў — адны косці ды скура. Яны да таго знясены, што не могуць ступіць кроку. Няшчасныя калаюцца на сметніках, шукаючы яды. Штодня паміраюць сотні людзей. Гітлерераў ўесь час папаўняюць лагер новымі ахвярамі.

Этак буйць, пакуль не налічашь «прысуджаную» колькасць удараў.

Мала хто вытрымлівае нечуванае катаванне.

Жудасная расправа. У Чавускім раёне немцы ўчынілі крывавую разню. Яны загадалі насељніцтву горада Чавусы перабрацца ў вёску Дрануха, захапіўшы з сабою пажыткі. Тых, хто не выходзіў з свайго дому, гітлерераў «забівалі» на месцы. Адна жанчына, у якой толькі што нарадзілася дзіцё, не змагла пайсці. Фашысты накінулі яна на жанчыну, як шалёная сабакі, і задушылі яе самую і яе дзіцё.

Людзі, якія сталі перабірацца ў вёсках Купчины, Баркунішкі, Янулі, Савулкішкі, Застоўскі, Падбярэжжа, Журанаўшчына, Станаўка і ў радзе іншых крывасмок замучыў непасильней працай дзесяткі беларусаў. У Брестліцкім раёне, Вілейскай області, акупанты стварылі памішчыцкі маёнтак, дзе гаспадарыць фашистыкі ублюдак Верда, які прыхеяў з Галандыі. Гэты шчанік з гітлерераўскай сабакарні на ўсю акругу «празлавіўся» катаваннямі сялян. У вёсках Купчины, Баркунішкі, Янулі, Савулкішкі, Застоўскі, Падбярэжжа, Журанаўшчына, Станаўка і ў радзе іншых крывасмок замучыў непасильней працай дзесяткі беларусаў.

У вёсцы Няфедаўка нямецкія бандыты расстрялялі цэлую сям'ю дзеячынцаў (чалавек) за тое, што дзеячынна, якая была хворая, не вышла на работу ў пансікі маёнтак.

Ваенныя дзеянні ў Афрыцы

Войскі нашых саюзікаў наносяць моцныя ўдары па нямецкі-італійскіх акупантам на Афрыцы. Як вядома, 23 студзеня 8-ая англійская армія заняла Трыполі (століца Трыполітаніі і вялікі порт на Міжземным моры). Праз дзені англійская войскі занялі Кастэль Беніта і пазбавілі войскі Ромеля важнейшых аэрадромаў.

Камандаванне англійскіх узброенных сіл на Бліжнім Усходзе паведамляе, што англійскія войскі паспяхова прасоўваюцца наперад. Войскі італа-нямецкіх акупантў адступаюць на захад. 30 студзеня англійскія войскі перасеклі тунісскую граніцу. У сучасны момант англійскія танкавыя калонія наступаюць на тэрыторыі Туніса.

Налёт англійскай авіяцыі на Берлін і Гамбург

Днём 30 студзеня англійская бамбардировачная авіяцыя зрабіла два налёты на Берлін. Было скінута многа бомб.

Ноччу на 31 студзеня англійская самалёты бамбардировали Гамбург. Англійская міністэрства інформацый паведамляе, што за першыя

БАЯВЫЯ СПРАВЫ БЕЛАРУСКИХ ПАРТЫЗАН

ЗА ДВА МЕСЯЦЫ

За два месяцы баявых дзеянняў партызанскі атрад Яакава Гаўрылавіча (Віцебская областъ) забіў 828 і параніў 283 салдат і афіцэраў. Партизаны знишчылі 108 аўтамашын, абрэзалі 13,5 кілометра тэлеграфнага провада, пусцілі пад адкос 8 эшелонаў з жывой сілай і тэхнікай ворага.

ПАД АДКОС!

У студзені гэтага года група падрыўнікоў з атрада тав. Даніла было загадана замініраваць чыгунку. Дасканала разведаўшы шляхі падыходу да яе ў раёне мястэчка Д., партызаны замініравалі палатно.

Са станцыі адышоў нямецкі воінскі эшелон, але хутка раздаўся вялікай сілы выбух. Параўоз і 45 вагонаў з танкамі і жывой сілай ворага паляцелі пад адкос.

УЗАРВАЛИ МОСТ

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў Мінскай області, узарваў вялікі мост праз раку. Немцы неаднаразова спрабавалі пабудаваць новы мост, але партызаны сарвалі іх работу. У схватках калі юноймажка з боявымі мсціўцаў з вёскі. Але ўсе спробы гітлерераўцаў разбіваліся аб стойкасць партызан.

БОЙ ЗА НАСЯЛЁНЫ ПУНКТ

Партызанскі атрад Івана Савельевіча займае вёску Б. Нямецкія акупанты некалькі разоў спрабавалі выбіць народных мсціўцаў з вёскі. Але ўсе спробы гітлерераўцаў разбіваліся аб стойкасць партызан.

ПАД АБЛОМКАМИ ВАГОНАЎ

Партызанскі атрад (Вілейская областъ) за 10 месяцаў баявой дзеянісці на Н-ской чыгунцы ўзарваў 29 паяздоў з баявой тэхнікай і жывой сілай нямецкіх акупантатаў.

ЗНІШЧЫЛІ 2.000 НЕМЦАЎ

Нядзяўна партызаны пусцілі пад адкос яшчэ адзін поезд з нямецкімі салдатамі. Пры крушенні разбіты паравоз і 33 вагоны. Пад абломкамі вагонаў загінула больш 300 гітлерераўцаў.

ПАРТЫЗАНЫ ЗНІШЧЫЛІ КАЛЯ 2.000 НЕМЦАЎ

Адзін з партызанскіх атрадаў, якія дзейнічаюць у Баранавіцкай області, пусціў пад адкос 19 чыгуначных эшелонаў ўзарваў 12 мастоў на чыгуначных і шашэйных дарогах.

Партызаны знішчылі калі 2.000 немцаў.